

ÅRSRAPPORT 2024

Dansk Vegetarisk Forening

INDHOLD

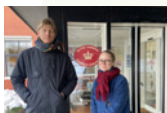
KÆRE LÆSER

Side 3

MED HØJESTERETS ORD

Side 4

MED BYRETTERNES ORD

Side 5

PÅ VEJ MOD ET MERE PLANTERIGT DANMARK

Side 6

EN GRØN TREPART MED FLERE PLANTEBASEREDE INITIATIVER

Side 7

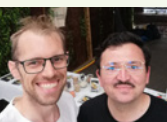
NYE EUROPÆISKE RINGE I VANDET

Side 8

SPOT PÅ FINANSSEKTOREN

Side 9

FLERE GRØNNE OG ØKOLOGISKE MÅLTIDER MED PLANTEBASERET VIDENS CENTER

Side 10

SUNDHEDSPROFESSIONELLE I FOKUS

Side 13

FLERE PLANTEBASEREDE MULIGHEDER NÅR DU ER PÅ FARTEN

Side 14

RUNDT MED INSPIRATION TIL HELE DANMARK

Side 15

VORES HÅB OG ØNSKER FOR 2025

Side 16

Redaktion:

Louise Johansen

Rune-Christoffer Dragsdahl

Berit Ertmann

Layout:

Camilla Grasson

Fotos anvendt i rapporten af:

Andreas Canvin

Daniel Barrera Madsen

Deborah Ryan

Kasper Rebien

Martin Keller

Marie Luja Rasmussen

KÆRE LÆSER

2024 har budt på masser af højdepunkter og vokseværk i Dansk Vegetarisk Forening. Vi har samlet et lille udpluk nedenfor.

1) DVF er igen blevet anerkendt af Animal Charity Evaluators som en af verdens cirka 10 mest effektive organisationer til at hjælpe dyr ved at fremme plantebaserede fødevarer. Det er sket efter en evaluering, der var endnu mere omfattende end den i 2022, og omfattede over 200 spørgsmål og en stor mængde dokumentation.

2) Højesteret gav DVF og Klimabevægelsen medhold i vores stævning af Danish Crown for greenwashing ved brug af udsagnene "klimakontrolleret gris" og "dansk gris er mere klimavenlig end du tror".

3) DVF har fået en dansk domstols ord for, at retten til at leve vegansk er beskyttet af menneskerettighederne og dermed også beskyttet mod forskelsbehandling, og at man konkret ikke må gøre det umuligt for veganske familier at sende deres børn i daginstitution.

4) I regi af Plantebaseret Videnscenter har vi gennemført projekter med fokus på at fremme økologiske plantebaserede fødevarer. Projekterne har fokuseret på: Planterig forplejning til ældre og patienter, udbredelse af plantebaserede retter på festivaler og attraktioner, plantebaserede madoplevelser til konferencer og møder, nudging og inspiration om grøntsager til foodservice, grøn køkkenrejse for uddannelsesinstitutioner samt benchmarking og rådgivning af detailhandel og producenter.

5) Vi har foretaget en benchmarking af Danmarks 10 største pensionsselskabers politikker og målsætninger relateret til at understøtte omstillingen fra animalske til plantebaserede fødevarer.

6) Vi har inspireret politikerne til at afsætte yderligere 420 millioner til projekter målrettet plantebaserede fødevarer i regi af Fonden for Plantebaserede Fødevarer, som samtidig er blevet gjort permanent.

VORES 6 PROGRAMOMRÅDER

- **Politik:** Vi påvirker de overordnede lovgivningsmæssige og finansielle rammer for en omstilling i retning af flere plantebaserede fødevarer.
- **Erhverv:** Vi påvirker fødevaremiljøerne, tilgængeligheden, udvalget og kvaliteten af plantebaserede måltider og produkter.
- **Uddannelse:** Vi fremmer opkvalificering af professionelle inden for sundhed, ernæring, gastronomi, foodservice, detail, finanssektoren m.fl.
- **Inspiration og oplysning:** Vi formidler viden og inspiration til private borgere gennem vores forskellige kommunikationskanaler samt foredrag, oplæg på skoler og til events.
- **Samarbejde:** Vi samarbejder med en lang række organisationer for at opnå større gennemslagskraft og rækkevidde.
- **Internationalt:** Vi skaber ringe i vandet ved at dele viden og best practices, som kan styrke den plantebaserede udvikling på verdensplan.

7) Vi har igangsat vores EU-projekt med at inspirere andre europæiske til lande til at udarbejde handlingsplaner for plantebaserede fødevarer og prioritere finansiering til udviklingen, med Plantefonden som forbillede.

8) DVF's sekretariat har haft vokseværk og i dag er vi 24 ansatte, som målrettet arbejder for et mere bæredygtigt, etisk og sundt fødevaresystem.

9) Vi samlede over 1.500 deltagere til Dr. Michael Gregers foredrag 'How Not to Age' i hhv. Aarhus, Brøndby og København.

Hjertelig tak til alle medlemmer, bidragsydere, samarbejdspartnere og frivillige. I muliggør, at vi kan arbejde for et bæredygtigt, etisk og sundt fødevaresystem og skabe resultater, som trækker i den retning.

Rigtig god læselyst – og godt nytår.

Grønne hilsener

fra os alle i Dansk Vegetarisk Forening

MED HØJESTERETS ORD

Torsdag den 25. juli 2024 satte Højesteret et endeligt punktum i Danmarks første klimaretssag om Danish Crowns greenwashing af svinekød og vildledning af forbrugerne. Her fik DVF og Klimabevægelsen fuldt medhold i, at Danish Crown har overtrådt markedsføringsloven med sine betegnelser "Klimakontrolleret gris" og udsagnet "Dansk gris er mere klimavenlig, end du tror".

Dette skete efter, at Landsretten i marts 2024 gav DVF og Klimabevægelsen medhold i overtrædelsen af markedsføringsloven vedrørende betegnelsen "Klimakontrolleret gris", men frikendte Danish Crown for "dansk gris er mere klimavenlig, end du tror".

Vi oplevede en kæmpe interesse for sagen fra danske medier, og da vi mødtes med vores advokater for at få dommen læst op, var det med deltagelse af både DR og TV 2 samt en lang række aviser. En vild oplevelse og nogle hektiske dage for os, men også dejligt at opleve, at hele Danmark fulgte med i sagen.

Vi ankede den del af Landsrettens dom, hvor vi ikke fik medhold, til Højesteret, og Forbrugerombudsmanden anmodede derpå om at indtræde i sagen til støtte for DVF og Klimabevægelsen. Kort efter lagde Danish Crown, i et bekræftende genmæle til Højesteret, sig fladt ned og gav os ret i, at de har overtrådt markedsføringsloven med både "klimakontrolleret gris" og "dansk gris er mere klimavenlig, end du tror".

Derfor nåede sagen aldrig frem til selve retssalen i Højesteret.

Forløbet har været både langt, nervepirrende og lærerigt og har vist os, at selv små NGO'er kan gøre en forskel mod store aktører, og at det nytter at råbe op på klimaets vegne – hvilket særligt er sket med hjælp fra DVF's kommunikationschef Berit Ertmann, der har gjort en stor indsats for at skabe opmærksomhed om sagen og sørge for saglig og korrekt dækning i landets største medier.

Industriel svineproduktion harmonerer ikke med omtanke for klimaet, og derfor har DVF og Klimabevægelsen i forbindelse med dommen både fra Landsretten og Højesteret arbejdet fokuseret med at kommunikere dette til landets borgere.

MED BYRETTERNES ORD

Hjørring

Torsdag den 8. februar 2024 gav byretten i Hjørring DVF medhold i en vigtig og principiel sag om retten til veganske og vegetariske måltider i offentlige køkkener – og helt grundlæggende retten til at leve vegansk (og dermed i praksis også vegetarisk) i Danmark.

Retten afgjorde, at Jammerbugt Kommune havde forskelsbehandlet en vegansk familie, da den nægtede familien at servere veganske måltider til deres datter, og samtidig sagde nej til, at familien kunne tage en madpakke med til datteren.

DVF førte sagen på vegne af parret Mia og Simon Kjær Brinkmann, efter de kom i klemme i systemet, da deres datter skulle i børnehave i Jammerbugt Kommune. Byretten slog i dommen fast, at "Forskelsbehandlingen kan, som sagen er oplyst for retten, ikke anses for saglig og rimeligt begrundet, og den er derfor i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 14 sammenholdt med artikel 9".

Dommen var en kæmpe lettelse og en vigtig sejr for veganske familier, der er i klemme i det offentlige system og finder det svært at leve efter deres etiske overbevisning, fordi systemet er indrettet til at tilgodese én slags kost: "Normalkosten" med kød, mælk og æg. Efter dommen har vi kontaktet alle landets kommuner for at gøre opmærksom på dommen, og vi ved, at Kommunernes Landsforening har gjort det samme, samt at flere kommuner har erkendt, at de har brudt loven og derfor nu har ændret praksis. Vi er dog endnu ikke i mål endnu, da vi fortsat oplever, at veganske familier mange steder ikke kan få serveret veganske måltider til deres børn i daginstitutioner.

Hillerød

Desværre fik DVF ikke medhold i Byretten i Hillerød i en sag om forskelsbehandling af en indlagt vegansk kvinde, Mette Rasmussen, under hendes graviditetsforløb. I denne sag frifandt byretten Region Hovedstaden, da byretten efter bevisførelsen vurderede, at Mette ikke havde været afskåret fra at leve vegansk – da hun, ifølge retten, havde mulighed for at vælge tilbehør fra menukortet, gå ned i hospitalets 7-Eleven eller få udbragt noget mad.

DVF ser dommen som et nederlag for vel-færdssamfundet og som forskelsbehandling af en borger på baggrund af en etisk overbevisning. DVF har anket sagen til Landsretten, og sagen er berammet til 7. september 2026 i Østre Landsret. Den lange ventetid for ankesagen er dybt frustrerende, fordi vi ved, at mange borgere fortsat kommer i klemme på hospitalerne i forbindelse med indlæggelser. Vi ved dog også, at mange hospitaler i stigende grad er begyndt at servere sunde og nærende veganske retter. Bl.a. har Hvidovre Hospital, hvor Mette var indlagt i 2020, haft en række veganske retter på menuen i perioden januar til maj 2024.

Privatfoto udlånt af Mette Rasmussen

PÅ VEJ MOD ET MERE PLANTERIGT DANMARK

2024 har budt på en lang række spændende projekter og begivenheder, som havde til formål at sætte plantebaserede fødevarer, planteproduktion og forskning i planter på dagsordenen. Disse omfatter bl.a.:

Vores video- og kommunikationsmedarbejder Kasper Rebie og verdensmålschef Martin Keller har været rundt i Danmark for at besøge en række plantebaserede virksomheder for at blive klogere på deres produkter, f.eks. anvendelse af råvarer og produktionsteknikker, og hvad virksomhederne efterspørger fra politikere i forhold til at kunne styrke plantesektoren som helhed – særligt i forhold til forskning og udvikling. Formålet med videoerne var at møde nogle af de ildsjæle, som producerer plantebaserede fødevarer, og derigennem gøre politikere og borgere klogere på ingredienserne i plantebaserede produkter og de forarbejdningsprocesser, der benyttes. Mange af disse er faktisk ganske milde forarbejdningsprocesser, der minder om f.eks. pasta, eller som er skabt gennem fermentering.

Sammen med Plantebranchen og Tænketaanken Frej bød vi i år indenfor i teltet "Fremtidens Plantebaserede Fødevarer" på Folkemødet på Bornholm. Det blev til tre dage med 22 debatter og indslag med politikere, erhvervsorganisationer, tænketanke, NGO'er, madkyndige og den indiske ambassadør i Danmark. Vi kom rundt i alle afkroge af fødevarsystemet og vores madvaner.

Vores ambition om at skabe et mere bæredygtigt, etisk og sundt plantebaseret fødevarsystem ville ikke være muligt uden vores mange samarbejdspartnere i ind- og

udland. Derfor fejrede vi også samarbejdet med vores samarbejdspartnere i Danmark til Plantebaseret Netværksaften tirsdag den 26. november. Muligheden for at fejre egne og hinandens sejre er en årlig begivenhed, vi glæder os til, og som giver os mulighed for at servere lækre plantebaserede retter – dette år fra VegAnna – og snacks fra en række plantebaserede producenter.

Vi var også på besøg hos den socialdemokratiske folketingsgruppe, hvor cirka 8 ministre og 40 folketingspolitikere lyttede, mens vi holdt en halv times oplæg om plantebaseret omstilling efterfulgt af spørgsmål.

Generalsekretær Rune-Christoffer Dragsdahl og programchef Louise Johansen har haft en række dialogmøder med politikere fra forskellige politiske partier og faglige organisationer, f.eks. 3F og Dansk Metal, med henblik på at drøfte initiativer, som kan fremme den plantebaserede udvikling på flere forskellige fronter. Til disse møder oplever vi oprigtig interesse, og samtidig bliver vi klogere på behov og udfordringer hos de andre aktører.

Hotel- og Restaurantskolens (HRS) nye direktør holdt vi også møde med, hvor vi særligt drøftede den nye uddannelse Grøn Madhåndværker, som HRS med stor succes har iværksat i august 2024 med fuldt optag på 26 elever. Planen er, at der fremover starter et nyt hold hvert halve år.

EN GRØN TREPART MED FLERE PLANTEBASEREDE INITIATIVER

Den grønne trepart har trukket mange overskrifter siden foråret 2024, og DVF har sammen med en række samarbejdspartnere, bl.a. Plantebranchen, Rådet for Grøn Omstilling, World Animal Protection, Greenpeace og Klimabevægelsen, haft fokus på at synliggøre skævvridningen af støtte til hhv. animalske og plantebaserede fødevarer. Trepartens oplæg til en aftale, der kom i juni, var også dårligt nyt for Amazonas, fordi man vil reducere landbrugsarealet uden en tilsvarende stor reduktion i antallet af dyr, hvilket risikerer at øge foderimporten. Annoncekampagnen bestod af fire annoncer, som hver især har været bragt i et eller flere af en række landsdækkende dagblade: Politiken, Berlingske, Jyllands-Posten, Information, Ekstra Bladet, og Avisen Danmark – sidstnævnte omdeles med en række regionale og lokale medier i Jylland og på Fyn.

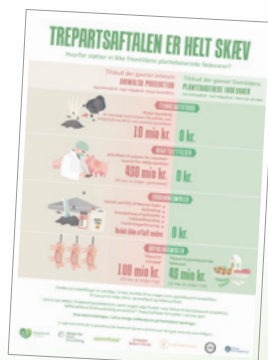
Derudover satte vi fokus på markedspotentialer for plantebaserede fødevarer og arbejdspladser i en storstilet annonce med tilslutning fra 51 andre aktører – fra erhvervsorganisationer og grønne NGO'er til supermarkeder og plantebaserede virksomheder. Denne annonce havde til formål at vise opbakningen til udviklingen af plante-sektoren for at skabe afsæt for udviklingen af et mere plantebaseret landbrug.

Annoncerne blev smukt udarbejdet af vores content manager Sif Zander og grafiker Gitte Thrane.

Vi har i efteråret arbejdet hårdt på at få treparten til at omfatte flere plantebaserede initiativer. F.eks. har vi leveret input til en række politiske partier med forslag til, hvad disse initiativer kan omfatte, hvis vi skal sikre udvikling og afsætning af flere plantebaserede fødevarer i Danmark. Herudover har DVF deltaget i en række events iværksat af Den Grønne Ungdomsbevægelse forud for de politiske trepartsforhandlinger.

Den 18. november blev en politisk aftale så præsenteret, og der blev afsat yderligere 420 millioner til Plantefonden frem mod 2030. Det blev desuden aftalt, at fonden skal være permanent efter 2030. Disse store beløb vil i de kommende år bidrage til at efteruddanne tusindvis af køkkenprofessionelle over hele landet, udvikle nye afgrøder til landbruget, forbedre produkterne i supermarkederne, øge eksporten, oplyse børn og unge – og meget mere.

Det var især SF og Radikale, som fik forhandlet disse ting ind i aftalen, og vi er meget taknemmelige for deres engagement i dagsordenen. For i sidste ende er en satsning på plantebaserede fødevarer det eneste, der med sikkerhed gavner både natur og havmiljø i Danmark og klimaet globalt. Det er kun sådan, at vi sikrer, at mere natur og mindre landbrug i Danmark ikke bare skubber problemet til et andet sted i verden.

NYE EUROPÆISKE RINGE I VANDET

DVF har oplevet en enorm interesse fra europæiske og internationale aktører relateret til Danmarks nationale handlingsplan for plantebaserede fødevarer, som er den første af sin slags i verden, samt Fonden for Plantebaserede Fødevarer.

Den store interesse, vi har oplevet fra udlandet, kombineret med Danmarks kommende EU-formandskab i 2. halvår 2025, har gjort, at vi har igangsat et europæisk projekt med fokus på, hvad vi kalder "Danish Plant-Based Diplomacy". Formålet med projektet er 1) at inspirere andre europæiske lande til at udarbejde plantebaserede handlingsplaner og prioritere finansiering til plantebaserede initiativer og 2) at få en europæisk handlingsplan for plantebaserede fødevarer, hvis muligt ledsaget af en europæisk plantefond a'la den danske. Dette ønske kom vi et lille skridt nærmere, da arbejdsgruppen "Strategic Dialogue on the Future of Farming", nedsat af EU-Kommissionens formand Ursula von der Leyen, den 4. september kom med følgende anbefaling til kommissionen:

"The European Commission should develop, by 2026, an EU Action Plan for Plant-Based Foods to strengthen the plant-based agri-food chains from farmers all the way to consumers".

Arbejdsgruppen bestod af interessenter fra landbrugsorganisationer, grønne NGO'er, forbrugerorganisationer, erhvervsorganisationer, fagforeninger og landdistrikter.

Vores europæiske projekt vil blive til virkelighed i samarbejde med organisationer i en lang række europæiske lande, formentlig især Tyskland, Litauen og Portugal, foruden i et samarbejde med organisationer i

Bruxelles. Det vil være DVF's nye EU Policy Manager, Hanne Winter, der kommer til at være primus motor på den danske del af projektet.

Som optakt til det europæiske projekt med fokus på Danish Plant-Based Diplomacy deltog generalsekretær Rune-Christoffer Dragsdahl sammen med folketingspolitiker Zenia Stampe (R) i Climate Week i New York for at fortælle om Danmarks plantebaserede initiativer, og hvordan de blev til. Rune-Christoffer og tidligere fødevareminister Rasmus Prehn (S) blev også inviteret til at præsentere de danske plantebaserede initiativer i parlamentet i London – et event arrangeret af Vegetarian Society i England – samt til en gallamiddag for 200 beslutningstagere i Den Haag i Holland.

Ligeledes har Rune-Christoffer deltaget i COP29 i Baku i Azerbaijan, hvor han har præsenteret den danske handlingsplan for plantebaserede fødevarer og Plantefonden – herunder uddelt engelske eksemplarer af hhv. strategien for Plantefonden, handlingsplanen for plantebaserede fødevarer og forsknings- og udviklingsstrategien for plantebaserede fødevarer, som L&F udarbejdede i samarbejde med DVF og Frej i oktober 2020. Han har derudover holdt oplæg om emnet andre steder i udlandet, bl.a. i Berlin og Utrecht.

Med aftalen om grøn trepart er det samtidig politisk besluttet, at Danmark nu forpligtes til at arbejde for en EU-handlingsplan for plantebaserede fødevarer. Dermed er en række vigtige brikker ved at falde på plads, og vi håber, at vores arbejde i de kommende år kan være med til at gøre EU-handlingsplanen til virkelighed.

SPOT PÅ FINANSSEKTOREN

Igen i 2024 har vi fået mulighed for at sætte fokus på finanssektoren takket været en bevilling fra den amerikanske fond ClimateWorks. Projektleder Clara Drenck har været ansvarlig for at benchmarke de ti største danske pensionsselskaber, og har i samarbejde med Rådet for Grøn Omstilling, Greenpeace, Dyrenes Beskyttelse og Klimabevægelsen udgivet rapporten "Hjælp biodiversitet og klima gennem plantebaserede investeringer".

På syv parametre, herunder investeringer i plantebaseret produktion, aktivt ejerskab og eksklusion af animalske fødevarereproducere, har vi analyseret selskabernes nuværende indsatser på fødevarerområdet.

Rapporten konkluderer, at pensionsselskaberne stadig har lang vej igen, hvis de skal bidrage mere aktivt til en mere bæredygtig fødevarereproduktion. Emnet fylder ikke meget hos pensionsselskaberne, da det udgør en lille del af de samlede investeringer, men til trods for dette har selskaberne samlet set flere milliarder investeret i fødevarersektoren.

Investering af pengene i plantebaserede fødevarer i stedet for intensiv animalsk fødevarereproduktion vil være en gylden mulighed for at bidrage positivt til en fødevarereproduktion, der imødegår de udfordringer, vi oplever med global afskovning, vandforurening, CO₂-udledning og tab af biodiversitet.

Rapporten er et vigtigt indspark i den offentlige debat om pensionsselskabernes voksende fokus på biodiversitet. Her har vi gjort opmærksom på, at en mere plantebaseret fødevarereproduktion spiller en vigtig rolle i at redde dyreliv og økosystemer. På baggrund af rapporten har vi holdt møde med brancheforeningen Forsikring & Pension for at præsentere rapportens anbefalinger og forklare, hvordan de kan arbejde videre med disse.

Med afsæt i sidste års benchmarking af danske banker har vi i år, ligeledes i regi af en bevilling fra ClimateWorks, fået mulighed for at udvikle uddannelsesmateriale omhandler plantebaseret fødevarereproduktion og plantebaserede fødevarer til landets landbrugsrådgivere. Dette er sket i et tæt parløb med Nordea og med støtte fra andre dygtige landbrugsrådgivere, særligt Katrine Ida Olsson fra Patriotisk Selskab.

Smagekasser uddelt til alle Nordeas landbrugsrådgivere.

FLERE GRØNNE OG ØKOLOGISKE MÅLTIDER MED PLANTEBASERET VIDENSCENTER

Plantebaseret Videnscenter (PBV) har igen i 2024 med centerleder Katrine Ejerskov ved styrepinden været omdrejningspunkt for en række forandringsskabende projekter med støtte fra hhv. Fonden for Økologisk Landbrug (FØL), Fonden for Plantebaserede Fødevarer og Produktionsafgiftsfonden for frugt og gartneriprodukter (GAV).

På de følgende sider giver vi dig et indblik i de projekter og aktiviteter, som DVF har arbejdet med i 2024. En række af dem fortsætter ind i 2025.

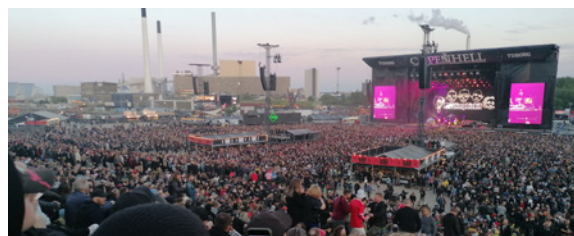
Planterig forplejning til ældre og patienter

Med klinisk diætist Tina Beermann i spidsen har vi påbegyndt projektet "Planterig forplejning til ældre og patienter" i samarbejde med DTU Fødevareinstituttet, Herlev-Gentofte Hospital og Øko++. Her har vi indtil videre været ude og afprøve en række opskrifter i tre plejehjemsskøkkener (Ballerup, Roskilde og Fredericia) og et hospitalskøkken (Herlev-Gentofte). Opskrifterne er udviklet med fokus på at øge proteinandelen fra bælgfrugter og nødder. Sideløbende gennemføres en række interviews med danske og internationale best-practice steder for derigennem at lære af deres erfaringer. Her er et af læringspunkterne, at danskerne har et andet fokus på ernæring til ældre og patienter, end man har i f.eks. England og USA, hvor flere steder arbejder med et plantebaseret udgangspunkt.

Udbredelse af plantebaserede retter på festivaler og attraktioner

I en helt anden boldgade har vi påbegyndt projektet "Udbredelse af plantebaserede retter på festivaler og attraktioner", hvilket mad- og forbrugerspecialist Daniel Barrera Madsen står i spidsen for. Projektet skal øge tilgængeligheden og omfanget af plantebaserede retter på festivaler og attraktioner. Håbet er, at endnu flere får mulighed for at nyde farverige og smagfulde retter fra planteriget, når musikken spiller, eller vi har røde kinder efter en tur i rutschebanen.

Igen i år har vi haft en stand på Northside Festival, samt været til stede på bl.a. Tinderbox, til Roskilde Dyrskue og Copenhell for at skabe nye samarbejder og få inspiration. Efteråret 2024 har budt på tre inspirationsworkshops i hhv. Odense, Aarhus og København i samarbejde med Dansk Live og Grønne Musik. Deltagerne enten arbejder med bæredygtighed eller laver mad på festivaler, dyrskuer, koncertsteder, i forlystelsesparker eller andre attraktioner, der samlet set byder velkommen til over 7 millioner gæster hvert år. Vi glæder os til at følge, hvilke nye plantebaserede retter som kommer på menukortet i den kommende sæson. Projektet kommer i 2025 også til at tilbyde madworkshops til madboder, foodtrucks og spisesteder på festivaler, koncertsteder, dyrskuer, forlystelsesparker osv. med bælgfrugtsentusiasterne Sanne Venlov og Christine Bille.

Plantebaseret Videnscenter (PBV) blev etableret i 2020 af DVF sammen med Økologisk Landsforening (ØL) med det formål at styrke vidensgrundlaget for et mere økologisk, plantebaseret fødevaresystem fra jord til bord.

Plantebaseret Videnscenter
- mere økologi og flere planter

Plantebaserede madoplevelser til konferencer og møder

Mange har nok prøvet, at madglæden dykker en smule, når det kommer til forplejningen på hotel- og konferencesteder. Dette forsøger vi sammen med MeetDenmark at gøre op med i projektet "Plantebaserede madoplevelser til konferencer og møder". Projektleder og adfærdsspecialist Adam Kuskner er kaptajn på det grønne madskib, som sammen med en række hotel- og konferencesteder skal udvikle, teste og udbrede adfærdsdesign, der kan få gæsterne til at spise mere planterigt, herunder gøre det nemmere og mere attraktivt for både gæster og mødebookere at vælge det grønne til.

I 2024 har Adam været ude og afholde opkvalificeringsworkshops hos 4 køkkener i hotel- og konferencevirksomheder, bl.a. Sinatur Hotel og Konference og Hotel Europa i Aabenraa. Han har arbejdet sammen med stederne om at designe grønne nudginginitiativer, der kan fungere hos dem. Erfaringerne skal samles i guides, videoer og udbredes på en konference sammen med MeetDenmark i 2025.

Nudging og inspiration

– direkte leveret af din grøntgrossist

Et andet projekt, som forsøger at sætte grøntsagerne i rampelyset, er projektet "Nudging og inspiration – direkte leveret af din grøntgrossist", hvor projektleder Clara Drenck har den grønne førertrøje på i samarbejde med Cater Grønt. Projektet har udarbejdet otte inspirationsark med fokus på at få flere grønsager på menuen gennem blandt andet bedre navngivning, menuopbygning og ideer til tilsmagning.

Inspirationsarkene er blevet leveret direkte til 5.000 spisesteder via Cater Grønns varekasser for at fremme afsætningen af lokale grøntsager. Herudover har Clara deltaget på tre fødevaregrossistmesser: Food Expo, Cateringmesse Øst og Cateringmesse Syd, hvor hun med afsæt i en grøntsagsquiz med forskellige adfærdsgreb har været i dialog med besøgende for at fremme det grønne valg. DVF's podcast "Plantetinget" har i regi af projektet også haft besøg af to inspiratorer, Søren Kyed fra Dansk Cater og Benjamin Larsen fra Cater Grønt, som har delt deres erfaringer med at få gæsterne til at vælge det grønne til.

Grøn køkkenrejse – få jeres egen handleplan på én dag

Hvem ville ikke ønske, at alle uddannelsesinstitutioner serverede masser af plantebaserede retter? Dette er i hvert fald hvad vi forsøger at inspirere til i projektet "Grøn køkkenrejse – få jeres egen handleplan på én dag" ledet af projektleder Jeanne Svalebech. Her bliver 50 uddannelsesinstitutioner via 3 regionale workshops hjulpet til at lave konkrete handlingsplaner for deres kantinemad af procesfacilitator Ann Catherine Talbro fra Undfang. Søren Ejlersen (Aarstiderne), Thomas Ravn-Pedersen (Verdens Bedste Nyheder) og Rasmus Bredahl (madkonsulent og kok) understøtter med motivation og inspirationscases til mere bæredygtig og grøn kantinemad. Der har allerede været afholdt workshops i Slagelse og Bjerringbro. Sidste workshop afholdes på Oure Højskole på Fyn i marts 2025.

Netværk for Foodservice

Foodservicesektoren spiller en vigtig rolle, når vi spiser uden for hjemmets fire vægge. Derfor udgør "Netværk for Foodservice", som er et samarbejde mellem Miljømærkning Danmark, Hotel og Restaurantskolen og Plantebaseret Videnscenter, og som ledes af netværksleder Marie Luja Rasmussen fra DVF, også en vigtig inspirationskilde. Netværket har i 2024 afholdt fire møder, og

i efteråret besøgte netværket Wicked Rabbit på Københavns Universitet i forbindelse med temaet "grønnere kantiner", hvor Compass Group holdt oplæg om deres succes med at implementere deres plantebaserede koncept på uddannelsesinstitutioner.

Lær af de bedste!

Med projektet "Lær af de bedste! – plantebaseret benchmarking og rådgivning af detailhandel og producenter" med erhvervschef Mie Nordly som tovholder og markeds-konsulent for detail og foodservice Marie Luja Rasmussen, som den daglige puls, sætter vi spot på detailhandlen, som fortsat har et stort udviklingspotentiale. Via benchmarking af detailhandlen og udbydere af måltidskasser ønsker vi, at virksomhederne lærer af de bedste konkurrenter, så deres udbud kan forbedres og hermed gøre plantebaserede fødevarer mere tilgængelige for alle. I projektet er der også gennemført en omfattende forbrugeranalyse med 3.627 deltagere for at afdække efterspørgsel, motiver og præferencer for plantebaserede produkter blandt forskellige forbrugergrupper. Forbrugeranalysen er blevet anvendt i forbindelse med rådgivning af virksomheder (producenter, detail og udbydere af måltidskasser), ligesom den viser at der fortsat er en række barrierer og udfordringer, vi skal have adresseret og gjort noget ved.

Netværk for Fremtidens Planteproteiner

I år har Netværk for Fremtidens Planteproteiner afholdt to konferencer på Christiansborg. Den ene i marts med fokus på et landbrug inden for de planetære grænser, hvor rapporten "Fra foder til føde II", som vi har udgivet i samarbejde med Danmarks Naturfredningsforening, Dyrenes Beskyttelse, Foreningen for Regenerativt Jordbrug, Foreningen Klimabevægelsen i Danmark, Greenpeace, Rådet for Grøn Omstilling, World Animal Protection og Økologisk Landsforening, blev præsenteret. Rapporten og konferencen var med til

at skabe debat om, hvordan Danmark i 2040 kan stå med et landbrug og en fødevareproduktion, hvor der bliver produceret mad til mindst samme antal mennesker som i dag, samtidig med, at pladsen til natur fordobles, arealet med skov bliver større, og landbrugsdyrene anerkendes som levende og sansende væsner i tråd med Dyrevelfærdsloven.

I juni forud for EU-parlamentsvalget afholdt vi konferencen "Hvordan får vi EU til at sætte turbo på den plantebaserede udvikling?". Her var det særligt skævvridning af forskningsmidler mellem animalske fødevarer og alternative proteiner samt EU's landbrugsstøttes påvirkning af priserne på hhv. animalske og plantebaserede fødevarer, som vi satte fokus på. En række kandidater til EU-Parlamentet blev sat til at diskutere dette emne i paneldebatten.

Ud over de to konferencer har de over 250+ netværksdeltagere i netværket ca. 1 gang om måneden modtaget et nyhedsbrev med info om arrangementer og nyheder om planteproteiner.

I 2025 blænder DVF sammen med en række samarbejdspartnere op for en række nye projekter, bl.a. "Plant-Powered Sport and Fitness", "Interaktive bælgrugtsworkshops for 22.000 skoleelever og "Fremtidens Supermarked".

SUNDHEDSPROFESSIONELLE I FOKUS

I år gentog vi succesen med en ernæringskonference for sundhedsprofessionelle, da vi fortsat oplever et massivt behov for, at sundhedseffekterne ved de plantebaserede kostformer bliver italesat for denne målgruppe. Vi så gerne, at de sundhedsprofessionelle bliver nogle endnu mere aktive medspillere, når det drejer sig om implementering af kostrådene og vejledning i en mere plantebaseret kost.

Til dette års ernæringskonference præsenterede anerkendte danske og internationale eksperter og forskere den stærkeste evidens i forhold til måltidernes potentiale for at øge danskernes sundhed og mindske presset på sygehusvæsenet. Der blev også serveret en lækker og nærende plantebaseret middag til konferencen, så deltagernes hjerner kunne forblive skarpe.

Som en del af konferencen uddelte vi også tre enkle sundhedsguides om hhv. bælgfrugter, kødalternativer og type-2 diabetes og plantebaseret kost, som alle deltagerne kunne tage med. Ud over disse tre sundhedsguides har vi også udarbejdet endnu en sundhedsguide omhandlende rejsningsproblemer og en hjertevenlig kost. De fire sundhedsguides er udarbejdet af ph.d. i human ernæring Katrine Ejlerskov.

Katrine har i løbet af året haft flere debatindlæg i hhv. Klimamonitor, Information og JyllandsPosten, hvor hun italesætter, at det ikke er mere naturligt at få calcium og B12 fra animalske fødevarer, da landbrugsdyrene også får vitaminer og mineraler tilsat deres

foder, hvilket blot er en mere indirekte måde at få calcium og B12 på, end hvis mennesker spiser berigede plantebaserede fødevarer eller tager disse kosttilskud direkte. Debatindlæggene var udarbejdet i et samarbejde mellem Katrine og vores pressemedarbejder Alexander Grau.

Ligeledes har vi haft 1:1 møder og holdt oplæg for sundhedsprofessionelle i forskellige sammenhænge, bl.a. med Psykiatrisk Center i Ballerup, Aarhus Universitetshospital, og Osteoporoseforeningen. Sådanne møder giver os mulighed for at adressere nogle af de fordomme og forståelser, der eksisterer, når det drejer sig om plantebaseret kost. De lader os også lægge op til samarbejde og vidensdeling.

Vi har også været til foretræde i alle fem regionsråd for at give de 205 regionspolitikere bøgerne Den Plantebaserede Kost og How Not To Age. Alle 179 folketingspolitikere har også fået et tilsvarende sæt bøger.

Hovedparten af vores gennemførte aktiviteter målrettet sundhedsprofessionelle er sket med støtte fra den amerikanske fond ClimateWorks. Vi håber at få midler til endnu flere aktiviteter målrettet sundhedsprofessionelle fremover.

FLERE PLANTEBASEREDE MULIGHEDER NÅR DU ER PÅ FARTEN

Vi mener fortsat, at det skal være nemmere at få lækker plantebaseret mad, når man er på farten. Dette forsøger projektet "Mad på farten", bevilliget af Fonden for Plantebaserede Fødevarer, at skabe grobund for. Projektet rådgiver foodservicebranchen i, hvordan den får succes med det grønne. Det er projektleder Claire Demontreuil, som står i spidsen for projektet. I februar var vi i lufthavnen, på en tankstation, en færge, en fastfoodkæde og i en conveniencebutik for at uddele smagsprøver og indhente viden om forbrugerønsker.

Som en del af projektet har vi også afholdt møder med aktører indenfor take-away og convenience samt afholdt et matchmaking-event i samarbejde med Dansk Industri med fokus på at skabe nye samarbejder mellem producenter og foodservicesektoren, og ikke mindst dele erfaringer om plantebaseret mad på farten og forbrugernes ønsker hertil. I 2025 blander vi op for en endnu større indsats når "Mad på farten 2.0" går i luften i samarbejde med bl.a. Plantebranchen og Danske Restauranter og Caféeer.

Grøn Januar

I Grøn Januar-kampagnen samler vi de forskellige aktører i fødevarerbranchen om et fælles fokus på de plantebaserede muligheder. I år deltog 53 virksomheder. Til sammenligning var der 42 deltagere i 2023. Vi er allerede i fuld gang med planlægningen af Grøn Januar 2025, så giv endelig noget kærlighed til kampagnen og de deltagende virksomheder, når vi kommer til januar 2025.

Mærkningsordning for vegetariske og veganske produkter

DVF arbejder fortsat for, at det skal være nemt at finde frem til vegetariske og veganske produkter. Det gør vi gennem mærkningsordningerne Det Grønne Hjerte og V-label. I 2024 havde vi 409 produkter med Det Grønne Hjerte og 190 produkter med V-label.

I 2024 kunne vi også dele den fantastiske nyhed, at V-Label nu pryder over 70.000 veganske og vegetariske produkter verden over. Det er vores mærkningsansvarlige Claire Demontreuil og Jeanne Svalebech, som står for mærkningsordningen.

RUNDT MED INSPIRATION TIL HELE DANMARK

2024 begyndte med et brag, da Dr. Michael Greger i januar gæstede Aarhus, Brøndby og København med foredraget "How Not to Age". Over 1.500 mennesker så foredraget, og vi kunne næsten melde udsolgt, hvilket sætter en tyk streg under interessen for at lære mere om plantebaseret kost og dens sundhedsfordele.

At inspirere og oplyse om de mange fordele og muligheder med plantebaseret mad har også sendt verdensmålschef Martin Keller rundt i hele Danmark for at synge, fortælle og uddele smagsprøver på smagfuld plantebaseret mad i wok til glæde for børn, unge og voksne.

Dette er bl.a. sket i regi af projektet "Verdensmålsmad i en inflationstid – fra landsbyerne i Indien til middelklassen i Danmark" i samarbejde med Aktion Børnehjælp og Living Farms i Indien. Projektet er sket med støtte fra Udenrigsministeriets Oplysnings- og Engagementspulje. Her har Martin Keller sammen med kameramand Andreas Canvin besøgt landsbyer i det nordøstlige Indien, hvilket der er kommet 10 skønne videoer ud af med fokus på verdensmålsmad, biodiversitet og de vigtige frø, som skal blive til mad. Videoerne er løbende blevet delt på vores online kanaler i november og december.

På to varme sensommerdage i september deltog DVF på Ungdommens Folkemøde i Valbyparken, hvor de unge deltagere kunne komme forbi DVF's stand og quizze om bælgfrugter og fortælle om deres madvaner. Det blev til masser af gode og sjove dialoger, og de besøgende hyggede sig med projektleder Jeanne Svalebech og kommunikationsmedarbejder Simone Canvin i standen.

Ligeledes stillede regnskabsmedarbejder Dennis Baggers Laursen sig op på "Ølkassen" og holdt en brandtale med fokus på at skabe en bæredygtig og retfærdig fremtid.

For kommunikationsmedarbejder Simone Canvin og regnskabsmedarbejder Dennis Laursen har 2024 også stået i *gamificationens* tegn, hvor de med sparring fra mange af sekretariatets øvrige medarbejdere har udviklet brætspillet "Kampen om ressourcerne". Dette er sket i regi af det EU-finansierede projekt "BEAUTIFOOD". Brætspillet skal skabe refleksion og fremme dialog om dilemmaer vedr. vores fødevarer-system, og det kommer til at kræve samarbejde og strategiske evner for at vinde. Efter spillet vil vi indsamle ideer til, hvordan politikere kan skabe et mere bæredygtigt fødevarer-system. Brætspillet får premiere på Plant Food Festival i Aarhus i januar 2025. Vi glæder os meget til at slå dørene op for Plant Food Festival i hhv. Aarhus og København i 2025 – det bliver en stor fest.

DVF har igen i år inviteret til sociale arrangementer i form af nytårsfrokoster i hhv. Aarhus, Odense og København, sommerfest, fejring af International Vegetardag med foredrag samt julehygge i København.

VORES HÅB OG ØNSKER FOR 2025

Det er igen vores håb for det kommende år, at vi i samarbejde med vores stadigt større og vidtforgreneede netværk både nationalt og internationalt kan skabe strukturelle forandringer af vores fødevaresystem og adgang til flere nærende, plantebaserede måltider overalt i samfundet. Dette er en rejse, vi sammen er på, og som kræver vedholdenhed og tålmodighed.

Vores lancering af et europæisk projekt med fokus på, hvad vi kalder 'Danish Plant-Based Diplomacy' vil blive en hovedprioritet i 2025. Bl.a. grundet timingen med Danmarks EU-formandskab og ikke mindst med aftalen om grøn trepart, hvor Danmark har forpligtet sig til at arbejde for en EU-handlingsplan for plantebaserede fødevarer.

I vores daglige arbejde er ønsket om et mere sundt, etisk og bæredygtigt fødevaresystem også nærværende, når vi bidrager med inspiration og fakta til politikere, når vi rådgiver køkkener, kantiner og supermarkeder, når vi bidrager med ny viden via vores Netværk for Fremtidens Planteproteiner, når vi laver projekter både i regi af DVF og Plantebaseret Videnscenter, og ikke mindst når vi forsøger at gøre vores stemme gældende i medierne.

Vi håber også, at vores nyoprettede Plant Food Community, der er et fællesskab for de af vores støtter, der har mulighed for at give endnu mere for derigennem at skabe en endnu større forandring, vil vokse sig større og stærkere – koordineret af vores fundraiser Christian Winther.

Til trods for flere midler til Plantefonden ses der fortsat en stor skævvridning af støttekroner mellem det animalske og plantebaserede fødevarer, hvilket vi i 2025 vil arbejde videre på bliver mindsket.

Der skal lyde en dybfølt tak til alle medlemmer, bidragsydere, frivillige, ansatte - især vores regnskabsteam Marissa Bigtas og Dennis Laursen - og samarbejdspartnere for igen i 2024 at skabe betydningsfulde resultater sammen med os. Vi ser frem til endnu flere i 2025.

I ønskes alle et grønt og forandringsskabende nyt år.

SÅDAN KAN DU STØTTE DANSK VEGETARISK FORENINGS ARBEJDE:

🌱 Via hjemmesiden: vegetarisk.dk/bidrag

🌱 MobilePay til 25419

🌱 Kontooverførsel til 8401 1760307

Bidrag kan trækkes fra i skat op til 18.300 kr. i 2024 for alle bidrag til velgørende organisationer tilsammen. Skattefradraget kan mangedobles, hvis man tegner et gavebrev, der forpligter til donationer i mindst 10 år. Skriv til regnskab@vegetarisk.dk for yderligere information om sidstnævnte.